

PODSUMOWANIE DO PRZYJĘTEGO PRZEZ RADĘ GMINY PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY DYWITY NA LATA 2014 – 2032

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2013 poz. 1235, ze zm.)

1. USTALENIA ZAWARTE W PROGRAMIE I UZASADNIENIU ODSTĄPIENIA OD PRZEPROWADZENIA STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego związana jest wyłącznie z wdychaniem włókien, które zawieszane są w powietrzu. Dopóki włókna azbestu nie są uwolnione z wyrobu, nie ma zagrożenia dla zdrowia człowieka z tytułu jego użytkowania. Określono, że przewidywany okres przydatności wyrobów azbestowych sięga nawet 30 lat. Jednak oddziaływanie wielu czynników atmosferycznych oraz mechanicznych powoduje, że czas bezpiecznego wykorzystywania wyrobu zawierającego azbest ulega znacznemu skróceniu. Niebezpieczne dla zdrowia stają się wówczas emitowane do atmosfery przez wadliwy środek trwałe włókna azbestowe. Celem przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom opracowany został *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dywity na lata 2014 – 2032*. Zgodnie z jego założeniami z obszaru Gminy sukcesywnie będą usuwane wyroby azbestowe i utylizowane odpady zawierające ten niebezpieczny minerał. Przewiduje się, że do końca 2032 roku nastąpi całkowite oczyszczenie terenu jednostki samorządowej z azbestu. Przeprowadzona inwentaryzacja wskazuje, że na terenie Gminy występują płyty azbestowo – cementowe wykorzystywane jako pokrycia dachowe, pełniące funkcje elewacji oraz zawierające azbest elementy rurociągów, sklasyfikowane jako rury do unieszkodliwienia. W Gminie Dywity występują 293 obiekty z pokryciem dachowym zawierającym azbest, 5 miejsc w których składowane są zdemontowane pokrycia dachowe i jedno ujęcie wody. W grupie budynków dominują te o przeznaczeniu gospodarczym (128 obiektów). Ponad 20% stanowią budynki o charakterze mieszkalnym (w tym również te, które pełnią funkcje mieszkalno – gospodarcze). Znaczną grupę stanowią budynki inne, do których zaliczono obiekty inwentarskie, produkcyjne, usługowe, wiaty, altanki oraz klatki z byłej fermy lisów. Obiekty te stanowią ponad 32% wszystkich budynków pokrytych azbestem. 93,50% wyrobów to płyty azbestowo – cementowe faliste o łącznej powierzchni

60 343,00 m². Płyty płaskie zajmują powierzchnię 4 000,00 m² (6,20% wszystkich wyrobów). Rury do unieszkodliwienia zlokalizowano na długości 54,00 m. W przypadku 0,19% wyrobów, z uwagi na szczególnie zagrożenie dla zdrowia mieszkańców, koniecznym jest natychmiastowe podjęcie prac demontażowo – utylizacyjnych lub zabezpieczających. 129,613 Mg tj. 18,26% wyrobów wymaga ponownej oceny w czasie roku celem monitorowania stanu technicznego i występującego zagrożenia. Pomimo, że obecnie nie zostały one zakwalifikowane do bezzwłocznego przeprowadzenia prac demontażowych oraz utylizacji powstałych odpadów, realnie występuje zagrożenie wystąpienia takiej sytuacji już w przeciągu najbliższego roku, co zostanie ujawnione po kolejnej ocenie. Wówczas właściciele obiektów powinni podjąć czynności zmierzające do możliwie szybkiego, zgodnego z prawem pozbycia się niebezpiecznego wyrobu. W przypadku niepodjęcia czynności zmierzających do wymiany pokrycia dachowego właściciele zobowiązani są do jego należytego zabezpieczenia.

Masę 578,978 Mg obejmują płyty azbestowo – cementowe zdefiniowane w III stopniu pilności usunięcia. Od ich posiadaczy wymaga się aby ocena sporządzana była w okresach nie przekraczających 5 lat.

Poprzez wykorzystanie pozyskanych środków finansowych, zarówno wewnętrznych jak i zewnętrznych, możliwe będzie sukcesywne wdrażanie założeń ujętych w *Programie*, tj. demontaż, transport oraz utylizacja odpadów azbestowych, a co za tym idzie oczyszczenie obszaru Gminy z niebezpiecznego pokrycia dachowego.

Wdrażanie *Programu* przyniesie jednostce samorządowej korzyści społeczne, ekonomiczne i ekologiczne. Do najistotniejszych korzyści społecznych należy zaliczyć oczyszczenie terenu ze szkodliwych wyrobów, a tym samym redukcję emisji niebezpiecznych włókien. To w konsekwencji przekłada się na ograniczenie negatywnych skutków emisji (w tym występowania chorób spowodowanych emisją włókien azbestu), wydłużenie okresu użytkowania obiektów budowlanych i poprawę ich wyglądu zewnętrznego. Jako korzyści ekonomiczne wskazuje się przede wszystkim wzrost wartości obiektów budowlanych oraz gruntów, poprawę stanu technicznego obiektów, w obrębie których zinwentaryzowano azbest oraz zmniejszenie kosztów związanych z leczeniem chorób wywołanych wdychaniem włókien azbestu. Dla środowiska zasadniczą zmianą będzie ograniczenie, a docelowo eliminacja zagrożenia ze strony włókien azbestowych występujących w powietrzu.

Dokonując analizy wpływu realizacji *Programu* na środowisko określono potencjalne rezultaty oddziaływania na środowisko, mogące wystąpić w wyniku wdrażania postanowień. Przedmiotowa realizacja *Programu* będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a szczególnie na zdrowie człowieka. Zdefiniowane negatywne oddziaływania są nieliczne, przy czym istnieje duże prawdopodobieństwo ich wyeliminowania poprzez stosowanie odpowiednich standardów wykonywania prac zarówno w zakresie samego demontażu, transportu i składowania odpadów jaki i ochrony potencjalnie występujących na danym obszarze gatunków zwierząt. Realizację *Programu* należy pozytywnie ocenić w kontekście poprawy walorów krajobrazowych jednostki samorządowej.

Wymiana pokryć dachowych na takie, które nie zawierają azbestu przyczyni się do wzrostu wartości modernizowanych budynków, a w wielu przypadkach poprawiony zostanie ich stan techniczny. Potencjalne oddziaływanie na zdrowie osób zajmujących się usuwaniem, transportem i składowaniem azbestu, przy zachowaniu należytej ostrożności prowadzenia tych prac oraz uwzględnieniu faktu, że mogą być one wykonywane tylko przez wyspecjalizowane firmy dysponujące odpowiednim sprzętem, kadrą pracowniczą oraz właściwymi zezwoleniami, będzie bardzo ograniczone. Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ustanowione na terenie Gminy formy ochrony przyrody oraz występujące zabytki.

Realizacja zadań w zakresie prowadzenia kampanii informacyjno – edukacyjnej skutecznie ograniczy podejmowanie prac remontowych i rozbiórkowych przez osoby do takich prac nieuprawnione i składowanie powstałych odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Dodatkowo podniesiona zostanie świadomość osób korzystających z wyrobów azbestowych na temat zagrożenia jakie niesie ze sobą ich używanie. Szczególna uwaga poświęcona zostanie tematowi związanemu ze składowaniem wyrobów zawierających azbest na prywatnych posesjach. Często przechowywanie płyt azbestowo – cementowych odbywa się w sposób nieodpowiedni, powodując tym samym realne zagrożenie w postaci zwiększonej intensywności emisji włókien azbestu do powietrza.

Z uwagi na to, że jedyną dopuszczalną w Polsce formą unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na specjalnie wydzielonych kwaterach na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne lub na składowiskach odpadów niebezpiecznych w *Programie* przyjęto, że nie występują alternatywne sposoby utylizacji odpadów azbestowych.

Projekt dokumentu jest w pełni zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju, zakładającą jakość życia na poziomie na jaki pozwala obecny rozwój cywilizacji w taki sposób aby nie ograniczać szans rozwoju i funkcjonowania przyszłych pokoleń. Realizacja postanowień *Programu* zapewni bezpieczeństwo ekologiczne oraz minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych związanych z użytkowaniem wyrobów zawierających azbest raz ich usuwaniem we własnym zakresie, niezgodnie z obowiązującą wykładnią prawa.

Brak realizacji zapisów *Programu* skutkować będzie wystąpieniem negatywnych zjawisk. W przypadku nieobjęcia właścicieli wyrobów azbestowych inwentaryzacją niemożliwa będzie identyfikacja oraz monitorowanie usuwania azbestu z obszaru Gminy. Znaczna część odpadów azbestowych usuwana będzie w sposób nieodpowiedni, bez zachowania szczególnej ostrożności. Powstanie licznych dzikich składowisk odpadów skutkować będzie wzmożoną emisją włókien azbestu do powietrza, a tym samym narażenia ludności na emisję włókien azbestowych wzrośnie. Zagrożenie stanowi także częściowe wykonywanie przyjętych procedur (np. unieszkodliwianie zgodne z procedurami na składowisku odpadów niebezpiecznych, natomiast demontaż i transport przeprowadzany przez właścicieli nieruchomości zamiast przez przygotowane do takich prac firmy posiadających wymagane pozwolenia) będzie skutkować nadmiernym uwolnieniem włókien

azbestowych. Brak realizacji *Programu* spowoduje niewywiązanie się z obowiązku wynikającego z regulacji prawnych oraz doprowadzi do zwiększenia stężenia włókien azbestowych w powietrzu.

Z uwagi na to, że na terenie jednostki samorządowej występują głównie azbestowe pokrycia dachowe na obiektach intensywnie użytkowanych, niepodjęcie działań w zakresie poprawy stanu gospodarowania odpadami azbestowymi zwiększy prawdopodobieństwo wystąpienia wśród mieszkańców pochodnych od azbestu chorób.

2. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2013 poz. 1235, ze zm.) Wójt Gminy 16 lipca 2014 roku skierował do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz Warmińsko – Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie *Projekt Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dywity lata 2014 – 2032* wraz z wnioskiem o zajęcie stanowiska w sprawie odstąpienia od konieczności przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w/w dokumentu.

W odpowiedzi na złożone wnioski o wydanie opinii uzyskano pozytywne decyzje Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (pismo z dnia 22 lipca 2014 roku, znak: WOOS.410.80.2014.MT) oraz Warmińsko – Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (pismo z dnia 7 sierpnia 2014 roku, znak: ZNS.9082.2.46.2014.AZ). Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska określiła, że organ opracowujący projekt dokumentu będącego przedmiotem wniosku może odstąpić od przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływań po wcześniejszym uzgodnieniu z organami ochrony środowiska. W swoim stanowisku uwzględniła szczegółową analizę złożonego wniosku, uzasadnienia i dokumentu i uznała za zasadne uzgodnienie odstąpienia strategicznej oos. Warmińsko – Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny stwierdził brak konieczności przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu.

3. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Zgodnie z zapisami *Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2013 poz. 1235, ze zm.) mieszkańcy Gminy otrzymali możliwość zapoznania się z dokumentami w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko *Programu* usuwania azbestu.

Na stronie internetowej Gminy pod adresem http://bip.warmia.mazury.pl/dywity_gmina_wiejska/ zostały zamieszczone stosowane informacje dotyczące przebiegu prac nad projektem *Programu*. Informacja o przeprowadzanych konsultacjach społecznych dodatkowo umieszczona została na tablicy ogłoszeń.

W ramach postępowania z udziałem społeczeństwa zgłoszono dwa wnioski. Oba związane były z pominięciem w inwentaryzacji obiektów z pokryciem zawierającym azbest.

DATA WPLYWU WNIOSKU	ZAKRES WNIOSKU	STANOWISKO
07.08.2014	<p>składający: właściciel nieruchomości przy ulicy Polna 17 w Dywitach, gm. Dywity.</p> <p>zakres: prośba o uwzględnienie obiektu pokrytego płytą azbestowo – cementową,</p> <p>dane szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bud. gospodarczy, – własność osoby fizycznej, – działka ewidencyjna nr 22/1, – obręb ewidencyjny nr 281404_2.0005, – 370 m² płyty azbestowo – cementowej falistej, – wyrób zdefiniowany w III stopniu pilności, – planowany rok usunięcia 2018 	<p>wniosek wpłynął w terminie</p> <p>obiekt uwzględniono w opracowaniu</p>
12.08.2012	<p>składający: właściciel nieruchomości w Gadach 14, gm. Dywity.</p> <p>zakres: prośba o uwzględnienie obiektu pokrytego płytą azbestowo – cementową,</p> <p>dane szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – bud. gospodarczy, – własność osoby fizycznej, – działka ewidencyjna nr 21/15, – obręb ewidencyjny nr 281404_2.0007, – 100 m² płyty azbestowo – cementowej falistej, – wyrób zdefiniowany w III stopniu pilności, – planowany rok usunięcia 2015 	<p>wniosek wpłynął w terminie</p> <p>obiekt uwzględniono w opracowaniu</p>

4. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŚLI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE

W rezultacie wdrażania *Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dywity na lata 2014 - 2032* oraz realizacji postanowień w nim zawartych stwierdzono, iż nie będą występowały transgraniczne oddziaływania na środowisko. Wobec powyższego nie było konieczności przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Organem odpowiedzialnym za monitoring i koordynację realizacji ogólnopolskiego Programu jest Minister Gospodarki. Powołuje on:

- Głównego Koordynatora - osoba odpowiedzialna za współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji oraz podejmowanie inicjatyw dotyczących uaktualniania Programu;
- Radę Programową - działająca jako organ opiniodawczy - doradczy Ministra Gospodarki, skupia przedstawicieli wszystkich istotnych dla realizacji Programu organów, urzędów, instytucji i organizacji.

Za wdrożenie *Programu* na szczeblu jednostki samorządowej odpowiadają władze Gminy, które zobowiązane są do opracowywania systemu monitoringu. Monitorowanie realizacji *Programu* umożliwi ocenę prawidłowości i efektywności działań. Ponadto przewiduje się elastyczne reagowanie na pojawiające się zmiany. System monitoringu obejmujący działania w zakresie nadzoru i kontroli stanie się źródłem dodatkowych informacji o stanie gospodarki odpadami zawierającymi azbest.

Program usuwania azbestu stanowi dokument podlegający aktualizacji. Konieczność uaktualnienia danych wynika z obowiązków właścicieli, zarządców i użytkowników w zakresie corocznego przedkładania informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania właściwym władzom jednostek samorządów terytorialnych. Ponadto użytkownicy wyrobów azbestowych zobowiązani są do sporządzania oceny stanu technicznego wyrobów – co roku bądź w odstępach pięcioletnich (w zależności od stopnia zagrożenia wynikającego z użytkowania środka trwałego).

Narzędziem wykorzystywanym podczas oceny efektywności i stopnia zaangażowania w realizację *Programu* jest sporządzany corocznie *Raport z realizacji Programu* uwzględniający wskaźniki monitorowania. W oparciu o ich analizę nastąpi ocena efektywności realizacji *Programu*. Poniższa lista wskaźników nie jest ostateczna, co oznacza, że może ulegać modyfikacjom w trakcie wdrażania działań z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy.

LP.	WSKAŹNIK	JEDNOSTKA
A.	Wskaźniki efektywności realizacji Programu i zmiany presji na środowisko	
1.	Ilość obiektów, urządzeń, instalacji z wyrobami zawierającymi azbest	Mg
2.	Ilość usuniętych płyt azbestowo – cementowych	Mg/rok
3.	Ilość unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest	Mg/rok
4.	Stopień usunięcia wyrobów jako stosunek ilości usuniętych wyrobów do ilości zinwentaryzowanej przed realizacją Programu	%
5.	Stopień pilności w użytkowaniu wyrobów zawierających azbest: I, II, III	%
6.	Nakłady poniesione na usunięcie wyrobów zawierających azbest	zł/rok
B.	Wskaźniki świadomości społecznej	
1.	Ilość wniosków zgłoszonych przez właścicieli chcących usunąć posiadane wyroby azbestowe	szt.
2.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz realizacji Programu	%
3.	Skuteczność kampanii edukacyjno - informacyjnych	opis

Dodatkowe narzędzie monitoringu stanowią dokumenty związane ściśle z gospodarką odpadami niebezpiecznymi. Do dokumentów tych zalicza się kartę przekazania odpadu oraz kartę odbioru odpadu, na których podstawie sporządza się zbiorcze zestawienie ilości odpadów. Są to dokumenty umożliwiające koordynację procesu usuwania odpadów na szczeblu lokalnym, wojewódzkim oraz centralnym.